

Žiniasklaidoje pateikiamų savižudybės pavyzdžių poveikis paaugliams ir jaunuoliams

Danutė Gailienė

Socialinių mokslų daktarė, docentė,
Vilniaus universiteto.
Klinikinės ir socialinės psichologijos katedra,
Didlaukio g. 47, LT-2057 Vilnius,
Tel./faks. 76 25 71, 76 18 90
El. paštas daga@pub.osf.lt

Jelena Trofimova

Psichologijos magistrantė,
Vilniaus universiteto
Klinikinės ir socialinės psichologijos katedra,
Didlaukio g. 47, LT-2057 Vilnius

Nida Žemaitienė

Mokslinė bendradarbė,
Kauno medicinos akademijos
Biomedicininis tyrimų institutas,
Eivienių g. 4,
LT-3007 Kaunas

Agnė Miliukaitė

Psichologijos magistrantė,
Vytauto Didžiojo universiteto
Psichologijos katedra,
Donelaičio g. 52, LT-3000 Kaunas

Savižudiško elgesio imitacijos procesui skiriama nemažai dėmesio, aiškinantis savižudybės etiologiją. Tiriama galimybė, kad kartais polinkis į savižudybę susiformuoja arba sustiprėja mėgdžiojant kitų elgesį. Dažniausiai analizuojant imitacijos mechanizmą remiamasi socialinio mokymosi modeliu (Bandura, 1977). Tam, kad mokymosi stebint procese kiltų modeliavimo efektas, turi sutapti bent keletas ir modelio, ir stebėtojo ypatumų. Modeliavimas yra funkcija:

a. *Modelio ypatumų* (kuo panašesni modelis ir stebėtojas pagal amžių ir lytį, tuo didesnė pamėgdžiojimo galimybė; taip pat svarbus modelio socialinis statusas, kompetencija ir jėga. Kad mokymasis būtų efektyvus, modelis stebėtoją šiomis ypatybėmis turi pranokti, bet ne per daug);

b. *Stebėtojo ypatumų* (savigarbos lygio, polinkio būti priklausomam, anksčiau gautų paskatinių už konformistišką elgesį, motyvacijos);

c. *Matomų modelio veiksmų padarinių* (jei, pavyzdžiui, savižudžio elgesys sukelia, stebėtojo požiūriu, pageidaujamą aplinkinių reakciją, tai gali skatinti imitaciją, ir atvirkščiai).

Dažnai keliama paprasta kiekybinė prielaida (tiesa, neretai ir kritikuojama dėl pernelyg supaprastinto požiūrio į modeliavimo procesą, pvz., Rogers, Carney, 1994) apie modelių skaičiaus, modelio pasirodymo tikimybės ryšį su suicidinėmis tendencijomis – kuo didesnis savižudybių skaičius regione, tuo ryškesnės suicidinės tendencijos būdingos jo gyventojams. Tačiau tikrinant šią prielaidą, gautami prieštaringi duomenys. Pavyzdžiui,

Ch. Haringas su bendraautorais (1991) teigia, kad paauglių suicidinės tendencijos labai priklauso nuo savižudybių skaičiaus tame regione. Pasaulinės sveikatos organizacijos Europos parasuicidų studijoje daugiau savižudybės modelių savo aplinkoje nurodė šiaurinių (t. y. turinčių aukštesnius savižudybių rodiklius) negu pietinių šalių mėginusieji nusižudyti (Schmidtke *et al.*, 1997). Vengrijoje, kur savižudybių regioninis pasiskirstymas yra akivaizdus ir pastovus, ne kartą rodyta, kad pagrindinis bruožas, skiriantis pietinių ir pietrytinių regionų (turinčių labai aukštus savižudybių rodiklius) gyventojus nuo likusios Vengrijos dalies, yra ryškiai teigiamos nuostatos savižudybės atžvilgiu (pvz., Zonda, 1998).

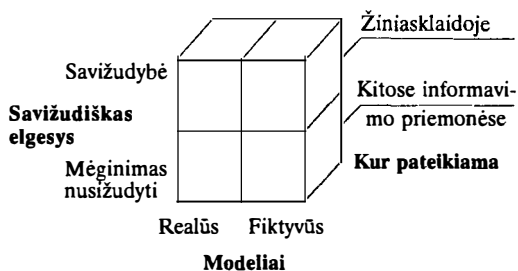
1992–1993 metais Lietuvoje atlikome pirmąjį tyrimą, kuriuo mėginome nustatyti, ar skiriasi jaunimo nuostatos savižudybės atžvilgiu tuose Lietuvos rajonuose, kur savižudybių skaičius ryškiai skiriasi. Tirti dviejų rajonų – Mažeikių ir Širvintų – vyresniųjų klasių moksleiviai (1992 metais pagal rajonų statistiką savižudybių skaičius Širvintų rajone buvo didžiausias, Mažeikių – mažiausias). Rastas ryšys tarp savižudybių rodiklių ir moksleivių požiūrio į savižudybę: ten, kur suaugę žmonės nusižudo dažniau, moksleiviai daug dažniau savižudybę vertina kaip priimtina problemų sprendimo būdą (Ružytė, 1993). Tačiau 1995 metais ištyrus 5688 paauglius visoje Lietuvoje, nerasta ryšio tarp jų suicidinių tendencijų ir gyvenimo mieste ar kaime (Žemaitienė, 1995), nors Lietuvos kaimo vietovėse savižudybių rodikliai dvigubai aukštesni nei miestuose (Gailienė, 1998).

Panašūs duomenys gauti ir lyginant Vokietijos bei Vengrijos tiriamuosius pagal suicidi-

nių minčių dažnumą: nors savižudybių rodikliai Vengrijoje du kartus aukštesni nei Vokietijoje, nerasta reikšmingo suicidinių minčių skirtumo tarp abiejų šalių tiriamųjų (Schmidtke, Fricke, 1998). Tačiau vengrai nurodo daug daugiau savižudybės atvejų tarp savo šeimos narių ir artimų draugų, negu vokiečiai.

Asmeninis susidūrimas su savižudybe gali didinti tolerantišką, pozityvią nuostatą savižudiško elgesio atžvilgiu, o kartu ir savižudiško elgesio tikimybę. Jau E. Durkheim (1897) teigė, kad savižudybių „tradicija“ kai kuriose šeimose lemia ne genetinis veiksnys, o socialinis išmokymas – savižudiškas elgesys perduodamas kaip priimtinas problemų sprendimo būdas. Mėginusieji nusižudyti įvairiose šalyse nurodo turėję statistiškai reikšmingai daugiau kontaktų su savižudybės atvejais nei kontrolinių grupių tiriamieji (Schmidtke, Fricke, 1998). Tie atvejai – dažniausiai pažįstami ir draugai, rečiau – šeimos nariai, todėl to ryšio negalima paaiškinti tam tikromis ligomis, pavyzdžiui, depresija, labiau būdingomis vienos šeimos nariams. Tiriant paauglius ir jaunuolius išryškėjo, kad yra ryšys tarp jų asmeninio susidūrimo su savižudišku elgesiu ir jų nuostatos savižudybės atžvilgiu bei jų suicidinių tendencijų: turėjusieji savižudybės pavyzdžių tarp savo draugų ir artimųjų pasižymi labiau tolerantiška ir pozityvia nuostata savižudybės atžvilgiu bei ryškesnėmis suicidinėmis tendencijomis (Platt, 1993; Miliūkaitė, 1995; Žemaitienė, 1995).

Savižudiško elgesio socialinio išmokymo šaltinis gali būti ne tik realiame gyvenime patiriamas kitų elgesys, bet ir spaudoje, kino filmuose, per televiziją ir kitomis žiniasklaidos priemonėmis pateikiamas realių arba simbolių, fiktyvių, modelių elgesys (1 pav.).

1 pav. Savižudiško elgesio modeliai įvairiose informavimo priemonėse

Savižudybės modelių pateikimas visuomenės informavimo priemonėse dažnai sukelia savižudybių skaičiaus padidėjimą (Phillips, 1974; Schmidtke, Häfner, 1988; Sonneck, Etzersdorfer, Nagel-Kuess, 1993). Ir priešingai – sumažėjus pasakojimų apie savižudybes, o ypač pasikeitus savižudybių pateikimo kokybiniais ypatumams, mažėja ir savižudybių (Motto, 1970; Fekete, Schmidtke, Etzersdorfer, Gailienė, 1997; Michel, Frey, Valach, 1998).

Mažiau tyrinėta, kokį poveikį žiniasklaidoje pateikiama medžiaga apie savižudybes daro individui, su kokiomis individo savybėmis siejasi poveikio intensyvumas. Dažniau nurodomos bendros tendencijos, kad savižudiško elgesio pavyzdžiai stipriau veikia jaunos, ypač paauglius, labiau pažeidžiamus, išgyvenančius krizę žmones etc. (Schmidtke *et al.*, 1997; Platt, 1993 ir kt.). A. Bilbarz su bendraautoriais (1991) eksperimentu nustatė, kad greičiau susijaudinantys ir su savižudžio jausmais labiau susitapatinantys tiriamieji teigiamiau vertina ir pačią savižudybę.

Įvairiais jaunimo suicidinių nuostatų tyrimais Lietuvoje siekėme nustatyti, ar yra jaunų žmonių, kurių jaučiasi stipriai emociškai veikiami žiniasklaidoje pateikiamų savižudybės pavyzdžių.

Tyrimo tikslai

1. Išsiaiškinti, ar dažnai jaunuoliai susiduria su savižudiško elgesio pavyzdžiais visuomenės informavimo priemonėse ir kokiose.

2. Nustatyti, ar yra paauglių ir jaunuolių, kuriuos tie savižudybės aprašymai ar vaizdavimai labai smarkiai veikia ir skatina imituoti modelio elgesį.

3. Palyginti kai kurias potencialių imituotojų ir kitų jaunuolių ypatybes (nuostatas savižudybės atžvilgiu, suicidines tendencijas, gyvenimo prasmės jausmo stiprumą).

Tyrimo metodika

Tiriamieji

Tyrimo dalyvavo 170 studentų iš įvairių Lietuvos aukštųjų mokyklų: Vilniaus universiteto, Vytauto Didžiojo universiteto, Vilniaus pedagoginio universiteto, Vilniaus Gedimino technikos universiteto, Vilniaus Dailės akademijos.

Tyrimo procedūra

1. Visiems tiriamiesiems pateikti klausimai apie patirtus savižudybės atvejus įvairiose informavimo priemonėse:

Ar jau esate apie savižudybes arba mėginimus nusizudyti skaitę (-čiusi) knygoje, laikraščiuose, girdę (-usi) per radiją arba matę (-čiusi) tokių savižudybių kine ar per televiziją? (apibraukite):

1. Knyga
2. Laikraštis
3. Radijas
4. Kinas
5. Televizija

Ar yra buvę, kad tokie aprašymai ar pavaizdavimai būtų Jus labai smarkiai sukrėtę ir kad Jūs kada nors vėliau (pvz., išgyvendamas (-a) krizę) būtumėt svarstę (-čiusi) irgi taip pat padaryti (apibraukite):

1. Taip, yra buvę
2. Ne

2. J. C. Crambaugh ir L. T. Maholico *Gyvenimo prasmės testas*. Sutrumpintai jis vadinamas PIL pagal anglišką pavadinimą *Purpose in Life Test*. Juo įvertinama, kiek žmogus jaučia savo gyvenimo prasingumą. Metodikos teorinis pagrindas yra V. Franklio teorija apie prasmės poreikio prioritetą prieš kitus asmenybės poreikius. Metodikos vertimas į lietuvių kalbą 1991 metais apribotas Lietuvos psichologų sąjungos psichodiagnostikos komisijoje. Yra sudarytos PIL įvertinimų normos Lietuvos studentų populiacijai (Viltrakytė-Dadurkevičienė, 1991). Ankstesni tyrimai parodė, kad yra ryšys tarp PIL rodiklio ir suicidinių minčių intensyvumo (Gailienė ir kt., 1990; Keturakis, 1996).

3. *Nuostatos savižudybės atžvilgiu* įvertinimo anketa ir schema (Ružytė, 1993), sudarytos iš atvirų ir uždarų klausimų. Kiekvienas atsakymas vertinamas 0, 1 arba 2 pagal teigiamos nuostatos savižudybės atžvilgiu intensyvumą (atviri klausimai vertinami ekspertų metodu). Maksimalus teigiamos suicidinės nuostatos įvertinimas gali būti 18.

4. *Suicidinių tendencijų intensyvumas* buvo nustatomas pagal skaitinę išraišką atsakymo teiginyje apie savižudybę iš PIL:

Apie savižudybę:

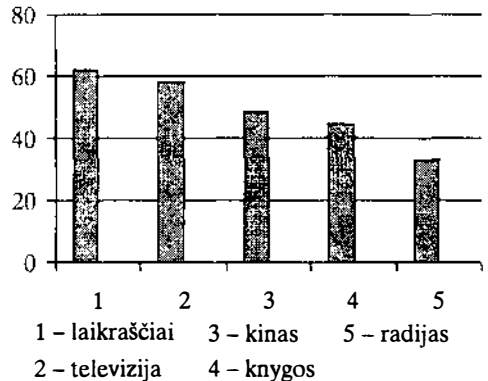
1 2 3 4 5 6 7
 esu rimtai galvojęs neutralus nesu nė
 kaip apie išeitį atsakymas pagalvojęs

1 lentelė. Žiniasklaidoje pateikiamų savižudybės pavyzdžių poveikis jaunuoliams ir paaugliams

	Sukrėtė	Nesukrėtė	Bendras į klausimą atsakiusių skaičius
Jaunuoliai (amžiaus vidurkis 20,3 m.)	24,1% N = 41	75,9% N = 129	170
Paaugliai (amžius 11 m.)	36,6% N = 565	63,4% N = 978	1543
Paaugliai (amžius 13 m.)	40,5% N = 607	59,5% N = 892	1499
Paaugliai (amžius 15 m.)	42,1% N = 601	57,9% N = 826	1427

Rezultatai

Studentų atsakymų į klausimą „Ar jau esate apie savižudybes arba mėginimus nusižudyti skaitę knygos, laikraščiuose, girdėjęs per radiją arba matę tokių savižudybių kine ar per televiziją?“ pasiskirstymas parodytas 2 pav.

2 pav. Studentų susidūrimas su savižudybės atvejų pateikimu įvairiose žiniasklaidos priemonėse

Iš 2 pav. matyti, kad savižudiško elgesio atvejų jaunuoliai randa visuose paminėtuose informacijos šaltiniuose. Dažniausiai apie savižudybes jie sužino iš laikraščių (tai nurodė 62,3% apklaustųjų) ir televizijos (58,2%), kiek mažiau – kine (48,3%), iš knygų (44,2%), per radiją (32,8%).

1 lentelėje pateikti duomenys apie tai, kaip pasiskirstė tiriamųjų atsakymai į klausimą „Ar yra buvę, kad tokie aprašymai ar pavaizdavimai būtų Jus labai smarkiai sukrėtę ir kad Jūs kada

2 lentelė. Studentų bendro PIL testo balo, suicidinės nuostatos bei suicidinių tendencijų įvertinimų vidurkių palyginimas pagal žiniasklaidos priemonėse pateiktų savižudybės atvejų poveikį

	<i>Bendro PIL testo balo vidurkis</i>	<i>Statistinis reikšmingu- mo lygmuo</i>	<i>Suicidinės nuostatos įvertinimo vidurkis</i>	<i>Statistinis reikšmingu- mo lygmuo</i>	<i>Suicidinių tendencijų įvertinimo vidurkis</i>	<i>Statistinis reikšmingu- mo lygmuo</i>
Sukrėtė	91,91	0,004	8,36	0,055	3,27	0,001
Nesukrėtė	103,66		6,38		4,91	

nors vėliau (pvz., išgyvendamas (-a) krizę) būtumėt svarstęs (-čius) irgi taip pat padaryti?“ Palyginimui kartu su studentų apklausos duomenimis pateiktas ir 11, 13 bei 15 metų paauglių reprezentatyvios Lietuvai imties (4469 moksleiviai) atsakymų į šį klausimą pasiskirstymas. Šis klausimas buvo pateiktas Tarptautinės moksleivių sveikatos ir elgesio tyrimų programos, kurią koordinuoja PSO ir Tarptautinis duomenų centras Bergeno universitete Norvegijoje, dalyviams Lietuvoje 1998 metais. Tyrimas atliekamas Kauno medicinos universiteto Biomedicininų tyrimų instituto Socialinės pediatrijos laboratorijoje.

1 lentelėje matome, kad beveik ketvirtadalis (24,1%) tyrime dalyvavusių studentų nurodo, jog minėtieji savižudiško elgesio pavyzdžiai juos smarkiai sukretė ir skatino mintis apie imitaciją. Tačiau dar stipriau šie pavyzdžiai veikia paauglius – stiprų poveikį nurodė 42,1% penkiolikmečių, 40,5% trylikamečių ir 36,6% vienuolikmečių.

Iš 2 lentelės matyti, kad yra reikšmingas skirtumas tarp studentų, kuriuos pateikti savižudybės atvejai sukretė, ir studentų, kurių pateiktieji savižudybės atvejai nesukretė, bendro PIL testo balo įvertinimų vidurkių (atitinkamai 91,91 ir 103,66) bei suicidinių tendencijų įvertinimų vidurkių (atitinkamai 3,27 ir 4,91); bet nėra reikšmingo skirtumo tarp abiejų grupių studentų suicidinių nuostatų.

Vadinasi, žiniasklaidos priemonėse pateikiamu savižudybės pavyzdžiai labiau paveikia tuos jaunuolius, kurie mažiau jaučia savo gyvenimo prasmingumą, išgyvena egzistencinę frustraciją (pagal Lietuvos studentų PIL testo normas įvertinimai, žemesni už 93, atitinka egzistencinės frustracijos būseną) ir pasižymi ryškesnėmis suicidinėmis tendencijomis, t. y. yra rimčiau ir dažniau galvoję apie savižudybę kaip apie išeitį.

Rezultatų aptarimas

Gauti duomenys rodo, kad jaunuoliai gana dažnai susiduria su savižudybės pavyzdžiais žiniasklaidos priemonėse, ypač laikraščiuose ir televizijoje, ir nemaža dalis iš jų jaučia, kad kai kurie iš tų pavyzdžių juos taip smarkiai paveikia, kad net kelia mintis apie imitaciją. Labiausiai tokios informacijos veikiami yra paaugliai – beveik dvigubai dažniau nei studentai. Jaunų žmonių, ypač paauglių, itin didelis polinkis kopijuoti savižudišką elgesį ne kartą patvirtintas suicidologinių tyrimų (pvz., Haring *et al.*, 1991; Schmidtke, Häfner, 1988). Europos parasuicidų studijoje jauni pacientai nurodo turėję daugiau savižudiško elgesio modelių nei vyresni, nors akivaizdu, kad vyresniems tikimybė susidurti su savižudybės atvejais gyvenime yra didesnė. Vadinasi, ne kiekvienas žinomas savižudybės atvejis tam-

pa modeliu, be to, tai taip pat rodo, kad kitų pavyzdys labiau veikia jaunesnius žmones, nors šios studijos duomenys neleidžia tvirtinti, kad jauni žmonės ir moterys dažniau kopijuoja modelio elgesį (Schmidtke *et al.*, 1997).

Taip pat gauti duomenys parodė, kad savižudybės atvejai, pateikiami informavimo priemonėse, itin smarkiai veikia tuos jaunuolius, kurie išgyvena egzistencinę frustraciją ir pasižymi ryškesnėmis suicidinėmis tendencijomis – jie yra dažniau ir rimčiau galvoję apie savižudybę kaip apie išeitį, t. y. yra labiau „pažeidžiami“.

Sunku pasakyti, kokią prognostinę vertę turi šie rezultatai. Aišku, negalima tvirtinti, jog visi paveiktieji žiniasklaidoje pateikiamų savižudybės pavyzdžių kada nors būtinai mėgins nusizudyti. Kauzaliniai ryšiai savižudiškame elgesyje yra sudėtingi, svarbi ir genetinė predispozicija, ir asmenybės savybės, ir situacijos ypatumai, ir kt. Bet socialinis mokymasis taip pat yra vienas iš svarbių etiologinių savižudybės veiksmų. Pagal socialinio mokymosi teoriją, norint išmokti naują elgesio būdą, nebūtinai praktinis pastiprinimas. Stebėtojas labai ilgai išlaiko modelio elgesio simbolinę reprezentaciją kaip įmanomą elgesio formą individualiame elgesio „repertuare“. Stebintysis nebūtinai turi pasinaudoti šia elgesio forma – tai

labiausiai priklauso nuo motyvacijos. Kaip parodė Europos parasuicidų studija, pusė mėginusiųjų nusizudyti nurodo turėję savižudiško elgesio modelius, bet modelio savižudybės metodą pamėgdžioja tik nedidelė dalis, taigi modelis greičiau prisideda prie savižudiškų nuostatų formavimo, negu yra tiesiogiai, tuoj pat kopijuojamas (Schmidtke, Fricke, 1998).

Taigi galima kelti prielaidą, kad patirti savižudiško elgesio pavyzdžiai labiau pažeidžiamiems paaugliams ir jaunuoliams daro stiprų įspūdį ir kelia mintis apie imitaciją, taip prisidedami prie jų savižudiškų nuostatų formavimo.

Išvados

1. Paaugliai ir jaunuoliai dažnai susiduria su savižudiško elgesio pavyzdžiais visose žiniasklaidos priemonėse, daugiausiai – laikraščiuose ir per televiziją.
2. Kai kuriuos jaunuolius savižudybės aprašymai ar pavaizdavimai labai smarkiai emociškai paveikia.
3. Žiniasklaidos priemonėse pateikiami savižudiško elgesio modeliai stipriausiai veikia tuos jaunuolius, kurie išgyvena egzistencinę frustraciją ir pasižymi ryškesnėmis suicidinėmis tendencijomis.

LITERATŪRA

Bandura, A., *Social Learning Theory*, Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall, 1977.

Durkheim, E., *Samoubijstvo* (vertimas iš prancūzų k.), Sankt-Peterburg: Sojuz, 1998

Gailienė, D., *Jie neturėjo mirti. Savižudybės Lietuvoje*, Vilnius: Tyto alba, 1998.

Gailienė, D., Knabikienė, G., Asminavičiūtė, R., Suicidinės rizikos psichodiagnostinio įvertinimo galimybės, *Psichologija*, 10, 3–12.

Haring, Ch., Biebl, W., Barnas, C., Miller, C. H., Fleischhacker, W. W., Vulnerable Phases in Adolescence Represented by Means of Committed Suicide, *Crisis*, 1991, 12, 1, 58–63.

Keturakis, V., Savižudžio asmenybės problema šiuolaikinėje suicidologijoje, *Psichologija*, 1996, 15, 1, 32–50.

Michel K., Frey, C., Valach, L., Suicide Reporting in Print Media: an Evaluation of the Effect of Guide-

lines Issued to Editors and Journalists. *Paper presented at the 7th European Symposium on Suicide and Suicidal Behaviour*, September, 1998, Gent, Belgium.

Miliukaitė, A., *Jaunimo požiūris į savižudybę* (magistro tezės), Vytauto Didžiojo universitetas, Psichologijos katedra, 1995.

Motto, J. A., Newspaper Influence on Suicide, *Archives of General Psychiatry*, 1970, 23, 143–148.

Phillips, D. P., The Influence of Suggestion on Suicide: Substantive and Theoretical Implications of the Werter Effect, *American Sociological Review*, 1974, 39, 340–354.

Platt, S., The Social Transmission of Parasuicide: Is there a Modeling Effect? *Crisis*, 1993, 14, 1, 23–31.

Rogers, J. R., Carney, J. V., Assessing the „Modeling Effect“ in Parasuicidal Behavior: A Comment on Platt (1993), *Crisis*, 1994, 15, 2, 83–89.

Ružytė, I., *Vyresniųjų klasių moksleivių požiūrio į savižudybę tyrimas* (diplominis darbas), Vilniaus universitetas, Klinikinės ir socialinės psichologijos katedra, 1993.

Schmidtke, A., Häfner, H., The Werter Effect after Television Films: New Evidence for an Old Hypothesis, *Psychological Medicine*, 1988, 18, 665–676.

Schmidtke, A., Fricke S., Bille-Brahe U., et al., Imitation of Suicidal Behaviour: a Cross-Cultural Study,

Paper presented at the Meeting of the WHO/EURO Multicentre Study on Parasuicide, Berne, 1997.

Schmidtke, A., Fricke, S., Imitation suizidalen Verhaltens: Relevanz alters- und geschlechtsspezifischer Modelle, *Vortrag an der wissenschaftlicher Tagung der DGS „Geschlechterdifferenzen bei der Krisenbewältigung und Suizidalität“*, Deutschland, Günzburg, 1998.

Sonneck, G., Etzersdorfer, E., Nagel-Kuess, S., Imitation Effect in Suicidal Behaviour: Subway Suicides in Vienna (1980–1990), K. Böme, R. Freytag, C. Wächter, H. Wedler (eds.), *Suicidal Behavior: The state of the art, Proceedings of the XVI Congress of the International Association for Suicide Prevention*, Regensburg: S. Roderer Verlag, 1993, 660–663.

Viltrakytė-Dadurkevičienė, D., *Studentų gyvenimo prasmės jausmo tyrimas* (diplominis darbas), Vilniaus universitetas, Klinikinės ir socialinės psichologijos katedra, 1994.

Zonda, T., The Causes of High Hungarian Suicidality, *Paper presented at the 7th European Symposium on Suicide and Suicidal Behaviour*, Belgium, Gent, 1998.

Žemaitienė, N., *Suicidinių tendencijų turinčių paauglių psichosocialiniai ypatumai* (diplominis darbas), Vilniaus universitetas, Klinikinės ir socialinės psichologijos katedra, 1995.

DIE WIRKUNG DER SELBSTMORDDMODELLE IN DEN MEDIEN AUF KINDER UND JUGENDLICHE

Danutė Gailienė, Jelena Trofimova, Nida Žemaitienė, Agnė Miliukaitė

Zusammenfassung

Das Ziel dieser Arbeit war, festzustellen, ob es Jugendliche und Kinder gibt, auf die die Selbstmordmodelle in den Medien starke emotionale Wirkung ausüben und bei denen dadurch Imitationsgedanken geweckt werden. Eine solche Wirkung konnte am meisten bei den fünfzehnjährigen (42,1%) und den drei-

zehnjährigen (40,5%), am wenigsten bei den elfjährigen (36,6%) und den zwanzigjährigen (20,3%) nachgewiesen werden. Die Gruppen, auf die die Selbstmodelle eine stärkere Wirkung ausüben, zeichnen sich durch deutlichere Selbstmordtendenzen und ein schwächeres Gefühl für den Sinn des Lebens aus.